

Caroline Lopez-Perry, E.C.M. Mason,
Equity-Driven Leadership in School Counseling: How to Champion Justice for All Students

Routledge, 2025., 174 str.

Knjiga *Equity-Driven Leadership in School Counseling: How to Champion Justice for All Students* autorica Caroline Lopez-Perry i E. C. M. Mason predstavlja iznimno vrijedan i suvremen doprinos području školskog savjetovanja, osobito u kontekstu sve izraženijih društvenih, političkih i obrazovnih izazova. Autorice pozicioniraju školskog savjetnika kao lidera vođenog načelima pravednosti, jednakosti i društvene odgovornosti, naglašavajući potrebu aktivnog, a ne neutralnog profesionalnog djelovanja. Knjiga je strukturirana u dva tematski jasno razgraničena dijela, od kojih svaki obuhvaća četiri poglavlja. Prvi dio usmjeren je na samorefleksiju i kritičko propitivanje profesionalnog identiteta školskih savjetnika. Donosi analizu tradicionalnog shvaćanja vodstva u školskom savjetovanju te njegova odnosa prema rastućoj složenosti potreba učenika u kontekstu kulturnih, rodnih, rasnih i socioekonomskih različitosti. Poseban naglasak stavlja se na redefiniranje samog pojma vodstva unutar školsko-savjetodavne prakse. Drugi dio knjige usmjerava čitatelja prema kritičkoj akciji, društveno-političkom angažmanu i zagovaranju,

s ciljem razvoja konkretnih strategija kojima se postojeći sustavi mogu potaknuti na promjene u smjeru veće pravednosti. Time knjiga nadilazi isključivo savjetodavni diskurs i jasno se pozicionira u širem društvenom i političkom prostoru.

Autorice polaze od pretpostavke da su svi školski savjetnici, neovisno o formalnim pozicijama moći, ujedno i lideri. Njihovo djelovanje odvija se unutar isprepletenih sustava, zbog čega je ono neizbježno i politički obilježeno. Naglašava se prihvatanje pogreške kao sastavnog dijela profesionalnog rasta te važnost stalne otvorenosti prema kritici. Učenici se pritom promatraju kao najvrjedniji članovi društva, prema kojima savjetnici imaju i profesionalnu i moralnu odgovornost. Ističe se složenost vremena obilježenog brojnim krizama, ali se istodobno poziva na ustrajnost, nadu i djelovanje kroz male, ali značajne korake. Vizija škole usmjerene humanosti i zagovaranju za svako dijete ne smije ostati utopijska, nego mora postati stvarna praksa uz pomoć snažnog i etičkog liderstva školskih savjetnika.

Prvo poglavlje razmatra ulogu školskih savjetnika u kriznim situacijama, kada ih nastavnici i ostali djelatnici doživljavaju kao izvor podrške, usmjeravanja i stabilnosti. Liderske kompetencije savjetnika pritom se ne ograničavaju na saniranje posljedica, nego se snažno povezuju s preventivnim djelovanjem. Autorice to ilustriraju primjerima društvenih pokreta usmjerenih na poboljšanje položaja marginaliziranih

skupina prema kriterijima rase, spola i seksualne orijentacije. U kontekstu ubrzanih promjena u obrazovanju, od rasprava o pravima LGBTQ+ osoba i rasizmu do problema školskog nasilja i mentalnog zdravlja, opisuje se *olujna* suvremenih izazova te se zagovara proširenje granica postojećeg diskursa prema inkluzivnijim školama. Zagovaranje socijalne pravde zahtijeva jasne strategije i aktivno djelovanje, dok se pasivnost i šutnja prepoznaju kao ključne prepreke promjenama. Savjetnici su pozvani na razvoj samosvijesti, etike i jasne vizije vlastitoga profesionalnog djelovanja.

Drugo poglavlje donosi kritiku tradicionalnih modela vodstva, dominantno oblikovanih iskustvima bijelih muškaraca, čime su iskustva žena i marginaliziranih skupina dugo ostajala nevidljiva. Autorice zagovaraju holistički pristup vodstvu, u kojem se naglašava međudjelovanje lidera i zajednice unutar složenih organizacijskih struktura. Transformativni pristup naglašava zajednički kontekst i interakciju između lidera i sljedbenika, umjesto pojedinca kao nositelja moći. Likovi iz *Čarobnjaka iz Oza* služe kao metaforički okvir za razvoj vodstva bez formalne hijerarhije. Posebna se pozornost posvećuje toksičnim oblicima vodstva obilježenima narcizmom, zlouporabom moći i manipulacijom sljedbenicima. U povijesnom razvoju školskog savjetovanja važnu prekretnicu predstavlja ASCA model, no autorice kritički ističu da je u njegovu najnovijem izdanju izostavljena vizualna komponenta

vodstva, što može umanjiti svijest o liderskoj ulozi savjetnika.

Treće poglavlje usredotočeno je na emocionalnu inteligenciju kao temeljnu odrednicu uspješnog vodstva. Obuhvaća područja samosvijesti, samoregulacije, motivacije, empatije i socijalnih vještina. Autorice sustavno prikazuju načine razvoja tih kompetencija te naglašavaju njihovu ulogu u suradnji, razumijevanju različitih perspektiva i prilagodbi profesionalnog djelovanja. Posebno se ističu kulturna i intelektualna poniznost, stalna samorefleksija te osvještavanje neravnoteže moći u radu s marginaliziranim skupinama. U središtu se nalazi i koncept moralne hrabrosti, koji omogućuje djelovanje u skladu s vlastitim vrijednostima unatoč pritiscima i strahovima.

Četvrto poglavlje usmjereno je na zagovaranje jednakosti i borbu protiv sustava ugnjetavanja marginaliziranih skupina. Autorice ističu potrebu razumijevanja multidimenzionalnih identiteta učenika pod utjecajem rase, spola i socioekonomskog statusa te razlikuju individualne, situacijske i sustavne prepreke koje ograničavaju njihove mogućnosti. Diskriminacija se razmatra na ideološkoj, interakcijskoj i institucionalnoj razini. Kritički se analizira bijela supremacijska kultura i eurocentrične norme u savjetovanju, kao i policijski nadzor u školama kao privid sigurnosti koji ne rješava strukturne uzroke problema. Naglašava se važnost građenja koalicija, etike ljubavi i djelovanja usmjerenog prema zajedničkom dobru.

Peto poglavlje označava prijelaz prema konkretnoj akciji te odbacuje ideju profesionalne neutralnosti. Ističe se politička uvjetovanost obrazovanja kroz financiranje i zakonodavni okvir te se uvodi razlikovanje *kruga utjecaja* i *kruga brige*. Alati poput SWOT analize i mapiranja moći koriste se za identifikaciju saveznika, prepreka i prilika. Razvoj političkih vještina, umrežavanje i sudjelovanje u donošenju odluka prepoznaju se kao nužni elementi suvremenog savjetodavnog vodstva.

Šesto poglavlje bavi se otporom kao glavnom preprekom sustavnim promjenama. Nudi strategije njegova razumijevanja i upravljanja njime, uključujući rad s unutarnjim otporima poput pasivnosti i apatije. Suočavanje s otporom zahtijeva emocionalnu kompetentnost, depersonalizaciju sukoba i spremnost na povratne informacije. Otpor se ne promatra kao zapreka, nego kao prilika za profesionalni rast.

Sedmo poglavlje naglašava ulogu savjetnika kao *graditelja mostova* između škole, obitelji i zajednice. Kolektivno djelovanje prepoznaje se kao ključni mehanizam za postizanje socijalne pravde, a povijesni primjeri društvenih pokreta dodatno potvrđuju snagu zajedničkog djelovanja. Vještine moderiranja i vođenja skupina prikazane su kao važni alati u izgradnji koalicija.

Osmo poglavlje posvećeno je emocionalnim opterećenjima i riziku profesionalnog izgaranja. Uvodi se koncept *krugova njege* – samonjege,

zajedničke njege i kolektivne akcije. Odmor i briga o sebi prikazuju se kao legitimni preduvjeti dugoročnog profesionalnog angažmana. Zaključno se naglašava da svaki savjetnik posjeduje potencijal za vodstvo koji se treba kontinuirano razvijati.

Knjiga se sustavno koristi likovima iz *Čarobnjaka iz Oza* kao metaforama za različite karakteristike i principe vodstva i zagovaranja, čime se složeni teorijski koncepti čine pristupačnijima. Posebna se vrijednost očituje i u refleksivnim pitanjima uključenima u svako poglavlje, koja potiču kritičko promišljanje vlastitih profesionalnih stavova i prakse. Namijenjena je prvenstveno školskim savjetnicima, pedagogima i psiholozima, ali i ostalim odgojno-obrazovnim djelatnicima te svima koji su zainteresirani za etičko vodstvo i sustavne promjene u obrazovanju. Posebna joj je vrijednost u snažnom povezivanju savjetodavnih vještina s liderskim i zagovaračkim kompetencijama.

Zaključno, autorice uvjerljivo pokazuju da školsko savjetovanje ne može ostati u domeni neutralnosti ako želi odgovoriti na izazove suvremenog društva. Kroz razvoj emocionalne inteligencije, vođenje skupina, izgradnju odnosa i kontinuirano stručno usavršavanje, školski savjetnici mogu postati vjerodostojni i hrabri lideri koji doprinose pravednijim školama i transformaciji obrazovnog sustava. Knjiga snažno zagovara vodstvo utemeljeno na vrijednostima pravde, solidarnosti i kolektivne odgovornosti.

Aleksandar Končar